Nᵉʳ 218. ROK 1834. ŚRODA 24 WRZEŚNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące wraz z Rozmaitościami Złp. 12. miesięczne Złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Gerarda B.

IMIONA SŁAWIANSKIE.
Dziś Jaromir.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE
Barometr zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień godz:	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Réaumura	Therm. suchy	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
7	27" 5"785	+ 10°,1	3°,90	Pł. Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	
23. 12	5, 393	15, 2	3, 56	„ średni	Pogoda	
3	4, 611	17, 2	3, 31	Pn. Zachodni średni	Pogoda z Chmurami	
9	4, 888	+ 10, 6	3, 25	„ mocny	„ „	

Część Urzędowa.

Ceny zboża w czterech gatunkach na targowicy w Kleparzu przy Krakowie sprzedawanego.

Dnia 22 i 23 Września 1834 r.	1. Zł	1. gr	2. Zł	2. gr	3. Zł	3. gr	4 Zł	4 gr
Korzec Pszenicy..	21	—	19	—	18	18	17	—
— Zyta........	16	—	15	15	15	10	14	—
— Jęczmien:	15	15	15	—	14	—	—	—
— Owsa........	11	—	10	—	—	—	—	—
— Grochu	18	15	—	—	—	—	—	—
— Jagieł......	34	—	33	—	32	—	28	—
— Rzepaku..	33	—	30	—	—	—	—	—

Przekonali się o powyższych cenach zboża i oryginał jak zwykle podpisali: *Peszke. Nasturkiewicz* W.G. *Gołębiowski* K.T.

LOTERJA KRAJOWA.

W 626 ciągnieniu d. 24 Września 1834 r. w przytomności osób od rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały następujące numera:

35. — 47. — 4. — 66. — 27.

Przyszłe Ciągnienie 627 przypada dnia 1 Października 1834 r.

Część Polityczna.

WIADOMOŚCI Z POPRZEDNICH POCZT.

PETERSBURG 6 Września. Minister spraw wewnętrznych oznaymił rządzącemu senatowi, że Cesarz J., na jego przedstawienie i na zdanie komitetu ministrów, raczył w dniu 31 lipca r. b. rozkazać: professora zwyczaynego cesarskiéy medyko-chirurgicznéy akademii Wileńskiéy, radcę stanu Sniadeckiego ze względu na jego 32letnią nader gorliwą służbę i prace naukowe, wynieść na godność członka akademii, (akademika), nie ma służyć za wzór dla innych.

Przybyli do tuteyszéy stolicy: rzeczywisty radca tayny, poseł cesarski w Wiedniu hrabia Tatyszczew i jenerał piechoty hrabia Tołstoy z Moskwy. Przybyli także: feldmarszałek xiąże Wittgenstein; jenerał piechoty xiąże Howański, jenerał-gubernator Witebska, Mohilewa i Smoleńska; jenerał-porucznik baron Pahlen, jenerał-gubernator Inflant, Estlandyi i Kurlandyi; jenerał-adjutant jenerał piechoty hr. Woronców, jenerał-gubernator Nowo Rossyi i Bessarabii; jenerał-adjutant, jenerał jazdy hr. Lewaszów, jenerał-gubernator Podola i Wołynia. *(G. W.)*

BERLIN 13 Września. Przybyli tu do tuteyszéy stolicy, jenerał porucznik i naczelnik sztabu jeneralnego armii, Krauseneck; cesarsko-rossyiski jenerał-major Manzurów, i pruski nadzwyczayny poseł oraz pełnomocny minister przy dworze Belgickim, Pan Arnim.

Wydano rozkazy, aby naydaléy do d. 10 b. m. były przygotowane pokoje w zamku królewskim, na przyjęcie bardzo dostoynych gości, naydaléy w d. 22 spodziewanych. Prócz

tego przysposabiają rozmaite zabawy i okazałe uroczystości, jakich od roku 1829 niebyło.

Między tuteyszą stolicą a Potsdamem będzie założona koléy żelazna. Jeżeli to doświadczenie na małéy odległości, powiedzie się pomyślnie, jest zamiar utworzyć kommunikacyą z Lipskiem i Dreznem, także za pomocą kolei żelaznych.

Według listów odebranych z Królewca, w woysku zebraném do obozu tamteyszego, zjawiła się choroba poczynająca od womit i laxowania i częstokroć śmierć sprowadzająca. Jest to coś podobnego do cholery, i dla tego nazwano ją choleryną. *(G. W.)*

Wiedeń 6 *Września*. Donoszą z Brynu pod dniem 3 b. m. że cesarz udał się dniem wprzódy do obozu pod Taras, w towarzystwie arcy xcia Ludwika. Wieczorem przybyli tam arcy xiąże Karol i królewicz następca tronu Bawarskiego. Między znakomitemi osobami znaydującemi się w Brynie, jest cesarsko-rossyiski jenerał szef sztabu kwatermistrzostwa, xiąże Gorczaków, który ma chlubne zlecenie od monarchy swego powitania cesarza.

W tych dniach umarł tu pułkownik pensyonowany, którego miano za bardzo ubogiego człowieka. Przy spisaniu inwentarza znaleziono 80,000 zł. r. w monecie konwencyinéy, i dobroczynny testament, zapisujący tę summę na lepsze wychowanie kadetów, z których 40 odznaczających się pilnością i dobrém sprawowaniem, dostaną prócz tego 100 zł. r. w monecie konwencyinéy corocznego przydatku.

W okolicy Brynu zebrane woysko rożney broni ma wynosić 60,000 ludzi, nie licząc pierwszych batalionów landwerów.

Były minister Karola X. hrabia Montbel, mający już przeszło lat 60, poślubił 20letnią węgierską hrabiankę Zigray, ale ten szczęśliwy związek nie zdołał usunąć melancholii która go od niejakiego czasu opanowała. Bawi on teraz w Pradze, gdzie jego obłąkanie umysłowe doszło do wysokiego stopnia i zawsze mu się przywiduje, że go prowadzą na rusztowanie za wydanie tajemnicy stanu. W ostatnich dniach miał się mieć nieco lepiey. *(G. W.)*

Londyn 5 *Września*. W muzeum angielskiém znayduje się rękopism Benjamina Franklina, z którego wyczytujemy, że w roku 1600, przedostatnim zpanowania Elżbiety, dochód roczny Anglii, wynosił tylko 600,000 funt. szterl.

Na pomnik mający się wystawić Walter-Skotowi, przysłano z Kalkuty i Bombay 600 funt. szterl.

Donoszą z Nowego-Yorku pod dniem 7 Sierpnia, że w krajach Zjednoczonych daje się postrzegać wielkie rozprzężenie. Młodzież z Nowego-Yorku zebrawszy się dnia 5 Sierpnia w liczbie 5000, uchwaliła zamiary przeciwko prezydentowi Jackson i jego sposobowi rządzenia.

Times powiada, że słabość małżonki infanta D. Karlos nie trwała długo, a jak mówią, pochodziła z troszczenia się o los męża. Ciało będzie nabalsamowane; — niewiadomo jednak czy pochowanie nastąpi w Anglii. Wiadomość o jey zeyściu posłano także D. Miguelowi przez umyślnego gońca.

Nadeszłe tu listy z Amsterdamu sprawiły mocne wrażenie. Podług nich rząd holenderski postanowił nie zważać wcale na dekret królowey rejentki hiszpańskiéy, nakazujący blokadę brzegów Hiszpanii. Okręty naładowane bronią dla Don Karlosa, gotowe są do wypłynienia w portach holenderskich. Rząd upoważnia je do udania się w przeznaczone mieysce pod banderą holenderską, i obowięzuje się utrzymać powagę koloru narodowego przeciw wszelkiey napaści. *(G. W.)*

Zurych 3 *Września*. Donoszą z kraju Gryzonów, że d. 27 z. m. okropne zjawisko natury rozniosło straszną plagę na równinach tamteyszych, szerząc śmierć i zniszczenie pomiędzy mieszkańcami i przerywając związek pomiędzy Szwaycarią a Włochami. Zdaje się, iż wstrzymywane długą posuchą deszcze, razem się nagromadziły, a wody pędzone gorącym wiatrem południowym, topiącym massy śniegu nagromadzonego w górach, torowały sobie drogę śród zakrętów łańcucha gór alpeyskich, ażeby niewstrzymanym pędem swoim dostać się na równiny zamieszkałe od niepamiętnych czasów. Liczne wioski i pojedynczo stojące zabudowania, zalał Ren wezbrany, a zasilany potokami z gór spadającemi, niektóre zupełnie uniósł i śladu gdzie były nie zostawując, inne poniszczył, mosty pozrywał, popsuł drogi i olbrzymie groble odwieczne, które miały służyć za ochronę przeciwko nieszczęściu i ciągle

aż do tey chwili służyły. Niewiadomo jeszcze wielu ludzi utraciło życie, ale w ogólności klęski są okropne i przechodzące wszelkie wyobrażenie. Całe wsie, niezliczona liczba domów, kościoły, młyny i tartaki, wszystko to zniknęło po drodze, którędy pęd wody przebiegał. Okropny to był widok. Woda spadała z mieysc nawet, gdzie nigdy ani strumienia, ani jeziora żadnego nie było. — Do spienionego Renu i Mozeli toczyły się z góry ogromne massy kamieni i drzewa, i jeszcze ogromnieysze odrywki skał albo lodów. Reussa wystąpiła także z łożyska, zerwała tamy które ją ścieśniały i w rozmaitym kierunku zalała przyległe równiny. Nie masz śladu prawie, gdzie były drogi i gościńce; związek z Włochami jest na czas niejaki przerwany; handel ucierpi na tém niemało.

(G. W.)

MADRYT 23 Sierpnia. Nietylko w Walencyi odkryto uknownane spiski, ale także w Sewilli i Segowii. W prowincyi Otense stanął pułkownik na czele bandy karlistów, ale nie mógł zebrać więcéy nad 40 ludzi. Bandy dowodzone przez Larrasco, Lubreka i Carnicera zostały wytępione lub rozproszone.

Dnia 24 Sierpnia. Gazeta nadworna ogłosiła postanowienie rejentki kontrasygnowane przez P. Martinez de la Rosa, zakazujące wprowadzenia broni i potrzeb wojennych do portów zbuntowanych prowincyi.

Kommissya izby prokuradorów roztrząsająca projekt finansowy Pana Torreno, składa się z 9 członków. Pięciu zpomiędzy nich są za bezwarunkowém uznaniem długu kortezów a za odrzuceniem wszystkich innych zaciągniętych od roku 1823 to jest po rozwiązaniu kortezów; trzech członków chcą, aby przyznano wszystkie bez różnicy długi: jeden członek, niewiadomego jeszcze sposobu myślenia, ale na którąbądź stronę położyłby zdanie swoje, większość będzie zawsze przeciwko pożyczkom króla Ferdynanda. Dom bankowy Aguado, przysłał tu jednego z ajentów swoich; mniemają, że ma polecenie ująć datkiem większość członków izby prokuradorów do głosowania za przyjęciem długów, ale jest rzeczą pewną, że mu się to nie powiedzie. (!!) Kommissya seymowa nie mianowała jeszcze sprawozdawcy, lubo jest już bliska ukończenia swych czynności.

Dnia 26 Sierpnia. Królowa rejentka mianowała Don Mariano Montalvo, swym sprawującym interesa przy królu Ottonie. Wyszło także postanowienie, ażeby okręty greckie były przypuszczane do portów hiszpańskich, a poddani greccy będą używać tych samych korzyści, co i poddani innych mocarstw przyjacielskich.

Przywódca karlistów Blanco, schronił się w siedemdziesiąt konnicy i nieco pieszych ludzi do miasteczka Barbadillo del Pez, zkąd wyparł go pułkownik Albuin i znaczną zadał mu klęskę. Sam Blanco zaledwie zdążył się schronić.

Dziennik *Observador* występuje gorliwie w obronie projektu skarbowego Pana Torreno, ale więcéy jeszcze za zupełném odrzuceniem długów króla Ferdynanda. »Cóż powiedział rząd francuzki, (pisze tenże dziennik) kiedy liczni obywatele przekładali mu, iż nie uznanie przez króla Ferdynanda pożyczki kortezów, liczne zruynuje rodziny? o to: że własna w tém wina pożyczających, ponieważ powinni byli przewidzieć co ich czeka. Wreszcie jestto rzecz czysto prywatna nie gabinetowa, rząd więc francuzki nie ma prawa mięszać się do niéy. Dla czegóżby miał dzisiay ten rząd, uważać z innego stanowiska długi króla Ferdynanda? dla czego na reklamacye wierzycieli, takiéy saméy nie udzielić odpowiedzi?» — Tenże dziennik powiada w innéм mieyscu: »Kiedy minister Villéle ulegając stronnictwu które zwaliło ustawę hiszpańską, dozwolił przez postanowienie królewskie z dnia 12go listopada 1823 r. na negocyowanie we Francyi pożyczki hiszpańskiéy, dodał wyraźne w témże postanowieniu zastrzeżenie, jak następuje: »Mając na uwadze, że pozwolenie notowania kursu zagranicznych papierów na giełdzie paryzkiéy, nie jest ze strony rządu ani przyzwoleniem na rzeczoną pożyczkę, ani przyimowaniem obowiązku wstawiania się kiedy na korzyść tych poddanych, którzyby kapitały swoje w nią wyłożyli etc.» Nim jednak ostrożny Pan Villéle wyrzekł powyższą zasadę, już nieco pierwéy lord Castlereagh oświadczył spekulantom angielskim w pożyczkach Ameryki południowéy, że jakikolwiek może bydź los ich spekulacyi, rząd w żadnym przypadku nie wmiesza się do tego. Przy innéy sposobności, byli takiego samego zdania członkowie parlamentu francuzkiego PP. Dupin i Odillon-Barrot. A zatém, gdy przedmiot pożyczki ze stanowiska prawnego uważać będzie-

my, zobaczemy, że niesłusznie chcą bogaci spekulanci narzucić ogromny ciężar biednemu ludowi hiszpańskiemu, ażeby zapewnili sobie skarby wniecnym nabyte sposobie. Nie spodziewamy się, ażeby tak wielka niesprawiedliwość potwierdzenie znalazła. Zobaczemy, czyli przez zupełne odrzucenie pożyczek o których mowa, może w jakibądź sposób bydź wystawionym na szwank honor narodowy?» (Dzienniki francuzkie są tego zdania, że artykuły umieszczane w dzienniku *Observador* przeciwko pożyczkom królewskim, wypływają z pióra hr. Torreno.) (G. W.)

Lizbona 23 *Sierpnia*. Zdaje się że ministrów zawiodła rachuba; spodziewali się mieć większość w izbie deputowanych, tymczasem na posiedzeniu dnia 19 nie utrzymali się z wnioskiem swoim. Ministrowie chcieli usunąć z izby, 27 deputowanych prowincyi Duero, (którzy prawie wszyscy do opozycyi należą), zarzucając niedopełnienie formalności przy wyborach w Oporto.— Tymczasem Sandalha i Passos przekonali ich dowodnie, że takież same nieformalności jakie tu zarzucają miały mieysce przy wyborach innych prowincyi, gdzie sami ministrowie na deputowanych obrani zostali. Mowy miane przy tey okoliczności sprawiły ten skutek, że wielka część indifferentystów, głosowała z opozycyą przeciwko ministrom, która tym razem górę otrzymała.

Mowa tronowa podoba się coraz więcey w całym kraju; miał ją napisać nowy radca stanu biskup Koimbry.

Pierwsze posiedzenie izby parów odbyło się d. 17 Sierpnia. Xiąże Palmella doniósł zgromadzeniu, że jest mianowany przez rejenta prezesem izby, a potém przystąpiono do wyboru sekretarzy teyże, sprawdzenia pełnomocnictw tych parów, którzy z powodu młodego wieku swojego, na posiedzeniach 1828 r. znaydować się jeszcze niemogli, a mianowicie margrabiów Ponte de Lima i Loulé, tudzież hrabiego Ficalbo. Minister spraw wewnętrznych wniósł potém skargę przeciwko hrabi Taipa z powodu jego listów do D. Pedra, i doniósł, że z tego względu nie wezwał hrabiego do znajdowania się na posiedzeniu, ale izba wyrzekła, iż rząd nie ma prawa zawieszać para w urzędowaniu jego, i hrabia Taipa zajął miejce swoje. W końcu doniósł prezes o wyłączeniu hrabiego Parati, za to, że w roku 1828 jako prezes rady skarbowey podpisał adres do Don Miguela, z wezwaniem, aby się królem ogłosił; co uczynił jedynie dla tego, ażeby mógł późniéy oddalić się bezpiecznie z rodziną swoją, co też uczynił i odtąd los emigracyi podzielał. Hrabia Parat żądał przypuszczenia do mieysca w izbie, i prawie wszyscy parowie za nim się oświadczyli. Rozpoznanie tego interesu oddano kommissyi złożoney z xięcia Terceiry, hr. Villa Real i margrabiego Valenca.— Na posiedzeniu dnia 18, wniósł hr. Taipa projekt do prawa o wolność druku, przyjęty w roku 1828 przez izbę deputowanych i przysłany izbie parów, która dla nastąpionego rozwiązania swego, zaymować się nim nie mogła. Zachodziła znaczna różność zdań o to, czyliby niewypadało, aby rzeczony projekt był teraz w nowéy izbie deputowanych raz jeszcze roztrząsany, nim przyidzie pod rozwagę izby parów, poczém oddano tę rzecz do właściwéy kommissyi. Względem przypuszczenia hrabiego Parati złożyła dziś kommissya izby przychylne zdanie sprawy, które zostało jednomyślnie przyjęte, i tenże zasiadł swe mieysce. Postanowiono nareszcie, że narady nad adresem odpowiednim na mowę tronową, mają się publicznie odbywać.

Posiedzenie izby deputowanych z d: 19. Sierpnia poświęcone było sprawdzaniu pełnomocnictw, przyczém zaszła namieniona wyżey rosprawa względem deputowanych z prowincyi Duero. W końcu zajęto się wyborem pięciu kandydatów na urząd prezesa izby. Wybór padł na biskupa Koimbry, człowieka bardzo umiarkowenego, na Pana de Campos i marszałka Saldanhe członków opozycyi. Na posiedzeniu d. 20 dokończono wybor, który padł na Pana Marcina d'Azevedo, członka ministeryalnego i na Pana Fonseca Moniz należącego do opozycyi; obrano więc trzech kandydatów ze strony opozycyinéy. Posiedzenia d. 21 i 22 Sierpnia nie mały nic zaymującego, trudniono się dalszém sprawdzeniem pełnomocnictw. Ponieważ D. Pedro niepotwierdził jeszcze prezesa izby, wszystkie więc posiedzenia dotychczasowe, uważane są za przygotowawcze. (G. W.)
